

Suomen Unesco-toimikunta

Toimintakertomus 2007

UNESCO 2007/Cyril Bailleul. Kuvassa on kiinalaisen taiteilijaryhmän esitys Unescon päämajassa Pariisissa. Vuonna 2007 astui voimaan yleissopimus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä.

YK:n kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) perustettiin vuonna 1945. Perussääntönsä mukaisesti sen tehtävänä on ”myötävaikuttaa rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen edistämällä kansojen välistä yhteistyötä kasvatuksen, tieteen ja kulttuurin avulla”. Unesco on yksi YK:n erityisjärjestöistä. Erityisjärjestöt ovat itsenäisiä kansainvälisiä järjestöjä, joilla on omat jäsenvaltionsa, omat päätösvaltaiset ja toimeenpanevat elimensä sekä oma budjettinsa. Unescon peruskirjan allekirjoitti vuonna 1946 yhteensä kaksikymmentä valtiota. Järjestöön kuuluu nykyisin 193 jäsenmaata.

Unescon toimialat ovat kasvat-, luonnontieteet, humanistiset- ja yhteiskuntatieteet, kulttuuri mukaan lukien maailman kulttuuri- ja luonnonperintö sekä viestintä mukaan lukien kirjastot, arkistotoimi ja informaatiikka. Unescon päämaja sijaitsee Pariisissa. Järjestön kotisivun osoite on www.unesco.org.

Unescon toimialojen ensisijaiset prioriteetit olivat vuonna 2007 YK:n vuosituhatjulistuksen toteuttamisen kannalta merkittävä Koulutus kaikille -prosessi (Education for All, EFA), vesiresurssit ja ekosysteemit, tieteen ja teknologian eettiset ulottuvuudet, kulttuuridiversiteetti ja kulttuurien välien dialogi sekä pääsy tietoon ja sananvapaus.

Unesco oli ensimmäinen kansainvälisen sivistisyhteistyön järjestö, joka avautui Suomelle toisen maailmansodan jälkeen. Suomi liittyi Unescoon kymmenen vuotta järjestön perustamisen jälkeen vuonna 1956. Vuotta aikaisemmin Suomi oli hyväksytty Yhdistyneiden kansakuntien jäseneksi.

Unescon ja jäsenmaiden välisinä yhteistoimintaeliminä toimivat suurimmassa osassa jäsenmaita kansalliset Unesco-toimikunnat. Kansalliset toimikunnat ovat Unescon erityispiirre YK-järjestelmässä – Unesco on ainoa YK-järjestö, jolla on kansallisten toimikuntien muodostama verkosto tukena. Ne luovat ainutlaatuisen globaalin verkoston järjestön ja jäsenmaiden välille. Useimmilla jäsenmailla on lisäksi pysyvä edustusto Unescossa. Myös edustustot toimivat linkkinä Unescon ja jäsenmaiden välillä.

Heti Suomen liittymisen jälkeen asetettiin opetusministeriön alaisuuteen Suomen Unesco-toimikunta, jonka tehtävänä on avustaa valtioneuvostoa Unescon toimintaan liittyvien kysymysten valmistelussa ja hoidossa. Toimikunnan jäsenet edustavat järjestön eri toimialoja ja sen kautta saatetaan koulutus-, tiede-, kulttuuri- ja viestintäalan suomalaiset asiantuntijat Unescon maailmanlaajuisten verkostojen yhteyteen. Toimikunnan tehtäviin kuuluu myös viestittää kuvaa suomalaisista opetus-, tutkimus-, kulttuuri- ja viestintäaloista Unescolle ja sen kautta erityisesti järjestön jäsenmaille muissa maanosissa. Suomen Unesco-toimikunnan sihteeristötehtäviä hoidetaan virkatyönä opetusministeriön kansainvälisten asiain sihteeristössä.

Sisällysluettelo

<i>1. Johdanto</i>	<i>4</i>
<i>2. Suomen Unesco-toimikunta</i>	<i>5</i>
<i>3. Toiminta</i>	<i>9</i>
<i>3.1. Kasvatus</i>	<i>10</i>
<i>3.2. Tieteet</i>	<i>11</i>
<i>3.3. Kulttuuri</i>	<i>11</i>
<i>3.4. Viestintä</i>	<i>13</i>
<i>4. Hyödyllistä tietoa Unescosta</i>	<i>14</i>
<i>Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta</i>	<i>16</i>

1. Johdanto

Uusi, professori Tapio Markkasen johtama toimikunta aloitti nelivuotiskautensa 2007–2010. Sen toimintaa leimasi vuonna 2007 erityisesti syksyn yleiskokous ja siihen liittyvä Unescon ohjelman ja budjetin sekä keskipitkän aikavälin strategian valmistelutyö. Myös YK:n vuosittaisiin liittyvät tehtävät työllistivät edellisten vuosien tapaan toimikuntaa.

Vuoden aikana valmisteltu valtioneuvoston kehityspoliittinen ohjelma herätti keskustelua toimikunnassa. Toimikunta lähetti ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Väyrykselle vetoamuksen koulutuksen, tutkimuksen, kulttuurin ja viestinnän monenkeskisen tuen puolesta.

Toimikunta kokoontui varsinaisiin kokouksiin viisi kertaa. Kokousten välillä käytiin keskustelua tarpeen mukaan, ja toimikunnan uudet jäsenet perehdytettiin Unescon toimintaan ja toimikunnan työhön. Toimikunta osallistui myös Suomen Unesco-linjauksen päivitysprosessiin.

Edellisten vuosien tapaan vuonna 2007 tehtiin tiivistä yhteistyötä muiden Pohjoismaiden kanssa, ja myös EU-koordinaatio muodosti tärkeän viitekehysten. Norja oli jäsenenä hallintoneuvostossa ja tarjosi toimikunnalle, ja viime kädessä Suomelle, tehokkaan vaikuttamiskanavan järjestön työhön. Vuoden aikana järjestettiin hallintoneuvostoa ja yleiskokousta valmistelevat pohjoismaiset tapaamiset kesäkuussa Tanskassa ja syyskuussa Norjassa.

YK-järjestelmän kokonaisreformi on ollut toimikunnan aktiivisen seurannan ja kommentoinnin kohteena. Sitä on pidetty lupaavana, välttämättömänä ja samalla valtavan haasteellisena pyrkimyksenä ajanmukaistaa maailmanjärjestöä paremmin toimivaksi kokonaisuudeksi. Myös YK-reformiin kytkeytyvää Unescon sisäistä uudistusprosessia on seurattu ja tuettu tiiviisti.

Unesco otti askeleen perinteisten toimialueidensa ulkopuolelle Kansainvälisen dopingin vastaisen sopimuksen astuessa voimaan helmikuussa. Vuoden aikana tuli voimaan myös Kulttuuridiversiteettisopimus, ja kulttuurisen monimuotoisuuden suojeluun liittyvät kysymykset olivat vahvasti esillä vuoden aikana. Toimikunta on edelleen tukenut aktiivisesti Unescon tiedeohjelmien katsausta (*Overall Review of the Sciences Programme*), mitä on pidetty tärkeänä osana Unescon omaa kehittämistyötä. Katsauksen tulokset valmistuivat vuoden 2007 aikana, ja Suomi pyrki muiden Pohjoismaiden kanssa vaikuttamaan aktiivisesti siihen, että suositukset huomioidaan Unescon toiminnassa.

2. Suomen Unesco-toimikunta

Unescon perussäännön artiklassa 7 jäsenvaltioita veloitetaan perustamaan kansallinen toimikunta, jossa ovat edustettuina hallitus ja tärkeimmät kasvatuksen, tieteen ja kulttuurin alaan kuuluvia kysymyksiä harrastavat kansalliset yhteisöt. 196 kansallista Unesco-toimikuntaa muodostavat koko maailman kattavan ainutlaatuisen yhteistyöverkoston. Suomeen perustettiin oma Unesco-toimikunta vuonna 1957 kansalliseksi neuvoo-antavaksi asiantuntijatoimikunnaksi ja yhteistoimintaelimeksi. Vuonna 2007 tuli siis täyteen 50 vuotta Unesco-toimikunnan perustamisesta.

Valtioneuvosto kutsuu Suomen Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan ja lisäksi enintään yksi-toista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja. Jäsenten lisäksi opetusministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita. Toimikunnan toimikausi on neljä kalenterivuotta. Opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puheoikeus. Kansallinen toimikunta on neuvoo-antava yhteistyöelin suhteessa Unescoon, valtioneuvostoon ja opetusministeriöön.

Toimikunnan tehtävät on lueteltu Suomen Unesco-toimikunnasta vuonna 2002 annetun uudistetun asetuksen toisessa pykälässä: ”Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetusministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.”

Toimikunnan kokoonpano vuosille 2007–2010 vahvistettiin valtioneuvoston päätöksellä 21.3.2007 ja se kokoontui ensimmäiseen kokoukseensa toukokuun 7. päivänä. Toimikunta kokoontui varsinaisiin kokouksiin vuoden aikana viisi kertaa (7.5., 4.6., 29.8., 19.9. ja 14.11.) keskittyen muun muassa seuraaviin teemoihin:

- Suomi tuki vuoteen 2007 ulottuvan ohjelmakauden ensisijaisia prioriteetteja ja keskittyi merkittävien toimialakohtaisten ohjelmien ja hankkeiden seurantaan. Tällaisia olivat esimerkiksi koulutus kaikille -prosessi, tiedeohjelmien katsaus ja maailmanperintötoiminnan globaalistrategia. Syksyllä järjestetyn yleiskokouksen valmistelu vaati paljon toimikunnan huomiota ja panosta.

- YK:n kokonaisreformi ja siihen kytkeytyvä Unescon sisäinen uudistustyö olivat esillä toimikunnan kokouksissa. Suomi tuki Unescon reformin toimeenpanoa osana laajempaa YK-järjestelmän reformia, Unescon kolmen päätoimielimen uudistamista ja tulostavoitteen johtamisen kehittämistä.
- Suomen Unesco-linjauksen päivitysprosessi aloitettiin. Sen pohjaksi pysyvä edustusto laati Unescoa koskevan taustaselvityksen. Ajankohtaiseksi selvityksen tekivät toisaalta kansainvälisessä toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja toisaalta Unescon sisäinen, erityisesti sen ohjelmaa ja hallintoa koskeva reformi. Taustaselvitys käsittelee monipuolisesti Unescon merkitystä, roolia ja toimintakykyä. Selvitys pohjaa YK-reformin ja Unescon keskipitkän aikavälin strategian valmistelun tuottamaan aineistoon sekä keväen 2007 aikana toteutettuihin Unescon sihteeristön johtavien virkamiesten ja keskeisten jäsenmaiden pysyvien edustajien haastatteluihin. Toimikunnan kokouksessa elokuussa käytiin linjauksesta ensimmäinen lähetekeskustelu.
- Lokakuussa hyväksytty valtioneuvoston kehityspoliittinen ohjelma oli toimikunnan huomion ja keskustelun aiheena. Toimikunta lähetti kehityspoliittisen ohjelman valmisteluvaiheessa vetoamuskirjeen ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Väyrykselle. 19.9. päivätyssä kirjeessään toimikunta kiinnitti huomiota Unescon toimialojen - koulutuksen, tutkimuksen, kulttuurin ja viestinnän - merkitykseen köyhyyden vähentämisessä kehitysmaissa sekä Suomen Unescon toimialoille myöntämän rahoituksen vaatimattomaan tasoon. Kirjeessä suositeltiin monivuotisiin sitoumuksiin siirtymistä toiminnan pitkäjänteisyyden turvaamiseksi ja toivottiin, että kehityspoliittisen ohjelman valmistelussa otetaan johdonmukaisesti huomioon Suomen monenkeskinen tuki Unescolle.

Unesco-toimikunta esitti, että Suomi lisäisi koulutukseen kohdentuvaa kehitysrahoitusta Unescon kautta huomattavasti, ja että ulkoasiainministeriö varaisi jatkossa pitkäjänteisen monenkeskisen tuen Koulutus kaikille -prosessille. Lisäksi toimikunta kannatti Suomen ja kehitysmaiden korkeakoulujen verkostoyhteistyön tukemista, suositteli Unescon Tilastoinstituutin avustamista ja piti tärkeänä, että Suomi tukisi jatkossa sekä aineellisen että aineettoman kulttuuriperinnön suojelua, kulttuurista monimuotoisuutta ja kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Erityiseksi tukikohteeksi esitettiin Unescon kulttuurista moninaisuutta koskevan yleissopimuksen toimeenpanoa ja seuranta varten perustettua Unescon sihteeristön hallinnoimaa rahastoa. Sananvapauden, tietoon pääsyn ja tiedon vapaan kulun edistämiseksi toimikunta esitti Suomen jatkossakin tukevan kansainvälistä tiedonvälityksen kehittämisohjelmaa IPDC:tä ja sekondeeraavan viestintäasiantuntijoita kansainvälisiin tehtäviin. Toimikunta myös kiinnitti huomiota kansalaisyhteiskunnan merkitykseen kehityspolitiikassa sekä kauppa- ja kehityspolitiikan suhteeseen.

”Ohjelmassa tulisi korostaa koulutuksen, tutkimuksen, kulttuurin ja viestinnän merkitystä kestäväen kehityksen ja kehityspäämäärien toteutumisen kannalta. Mainitut toimialat ovat keskeisiä välineitä köyhyyden vähentämisessä kehitysmaissa. Ne ovat myös välttämättömiä demokratiakehityksen ja ihmisoikeuksien toteutumisen sekä kriisien hallinnan ja ennaltaehkäisyn kannalta.”

”Kulttuurisen ympäristön huomiointi ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioittaminen ovat välttämättömiä ihmisten sitoutumiselle kestäväen kehityksen tavoitteisiin.”

”Koulutus kaikille vuoteen 2015 -tavoitteen tulee painottua vahvasti uudessa kehityspoliittisessa ohjelmassa. Suomen Unesco-toimikunta katsoo, että opetussektorin osuutta tulisi uudessa ohjelmassa laajentaa nykyisestä.”

”Unesco puolustaa mandaattinsa puitteessa sananvapautta, tietoon pääsyä ja tiedon vapaata kulkua ja pluralistista mediaa. Unesco tukee demokratian vakiinnuttamista sodasta toipuvissa yhteiskunnissa ja tiedotusvälineiden kehittämistä. Kehitysmaiden viestintäolojen kohentamisen merkityksestä vallitsee yksimielisyys.”

”Suomen Unesco-toimikunta painottaa kansalaisyhteiskunnan merkitystä kehityspoliitiikassa. Hyvin toimiva kansalaisyhteiskunta on monen kansan identiteetin kasvulle ratkaisevan tärkeä ja sitä kautta myös nuoren sukupolven kehittymisen avaintekijä.”

**Otteita toimikunnan kirjeestä ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Väyrykselle
19.9.2007**

Toimikunnan jäsenet toimikaudella 2007–2010

Puheenjohtaja

professori Tapio Markkanen, Helsingin yliopisto

Varapuheenjohtaja

ohjelmistoalueen johtaja Olli-Pekka Heinonen, YLE

Jäsenet

lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula

professori Timo Cantell, Sibelius-Akatemia

opetusneuvos Irmeli Halinen, Opetushallitus

professori, tutkimusjohtaja Juha Kämäri, Suomen ympäristökeskus

johtaja Johanna Maula, Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

pääjohtaja Jussi Nuorteva, Kansallisarkisto

teatteriohjaaja, puheenjohtaja Raija-Sinikka Rantala, Teatterin tiedotuskeskus

asiamies Juha Rekola, Suomen Journalistiliitto, Viestintä ja kehitys -säätiön puheenjohtaja

professori Rauni Räsänen, Oulun yliopisto

kansanedustaja Jutta Urpilainen, Suomen YK-liiton puheenjohtaja

19.9. kokouksesta alkaen Juha Kämärin sijaisena toimi tutkimusprofessori Jyrki Luukkanen, Tulevaisuuden tutkimuskeskus ja Johannan Maulan sijaisena johtaja Gunvor Kronman, Hana-saaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus.

Suomen Unesco-toimikunnan sihteeristötehtävistä vastaa opetusministeriö ja sen pääsihteerinä toimii kulttuuriasianneuvos Zabrina Holmström. Opetusministeriön muut Unesco-asioita hoitavat virkamiehet olivat vuonna 2007 suunnittelija Hannu Vainonen ja kansainvälisen vaihdon sihteerinä Aila Rapeli.

Unesco-työssä avusti lisäksi 1.6.–31.8. korkeakouluharjoittelija Linda Nurmi. Toimikunnan sihteerinä toimi Mikko Cantell.

3. Toiminta

Unescon 34. yleiskokous

Unescon 34. yleiskokous järjestettiin 16.10.–3.11. Kokouksessa päätettiin muun muassa Unescon ohjelmasta ja budjetista kaudelle 2008–2009 sekä keskipitkän aikavälin strategiasta 2008–2013.

Suomella oli yleiskokouksesta pohjoismainen koordinaatiovastuu sekä vastuu pohjoismaisesta vastaanotosta. Kulttuuri- ja urheiluministeri Stefan Wallin esitti Suomen pääpuheenvuoron. Opetusministeri Sari Sarkomaa osallistui opetusministereiden pyöreän pöydän keskusteluun, jonka teemana oli koulutus ja taloudellinen kehitys. Tiedeministerien pyöreään pöytään osallistui kansliapäällikkö Harri Skog. Teemana oli kestävä kehitystä edistävä tiede ja teknologia. Ministeri Sarkomaa emännöi yhdessä ruotsalaisen kollegansa Lars Leijonborgin kanssa lounaan aiheella inklusiivinen koulutus.

Suomi valittiin hydrologisen IHP-ohjelman ja yhteiskuntatieteellisen MOST-ohjelman hallitustenvälisiin neuvostoihin kaudelle 2008–2011.

Yleiskokouksen purkutilaisuus järjestettiin opetusministeriössä 14.11.

Pohjoismainen yleiskokouksen valmistelu

Pohjoismaat tekivät tiivistä yhteistyötä yleiskokoukseen valmistautuessaan. Pohjoismainen hallintoneuvoston kokousta ja yleiskokousta valmisteleva kokous järjestettiin Tanskassa 26.–29.6. Kokoukseen osallistuivat Suomesta professori Tapio Markkanen, teatteriohjaaja Raija-Sinikka Rantala, professori Rauni Räsänen, ulkoasiainsihteri Marja Rosvall, pääsihteri, kulttuuriasianneuvos Zabrina Holmström, EU-koordinaattori Päivi Mäntylä sekä suunnittelija Hannu Vainonen. Syyskuussa järjestettiin vielä toinen valmisteleva kokous. 20.–21.9. Oslossa pidettyyn kokoukseen osallistui pääsihteri, kulttuuriasianneuvos Zabrina Holmström.

Kansainvälinen dopingin vastainen sopimus

Kansainvälinen dopingin vastainen sopimus (The International Convention Against Doping in Sport) astui voimaan 1.2. Sopimus oli ensimmäinen sitova ja universaali instrumentti dopingia vastaan. Sopimus hyväksyttiin Unescon yleiskokouksessa syksyllä 2005 ja sen ratifiointiprosessi oli poikkeuksellisen nopea. Ensimmäinen sopimusosapuolten kokous pidettiin 5.–7.2.2007 Pariisissa.

Norjan Unesco-toimikunnan ja ministeriöedustajien vierailu Suomeen

Norjan Unesco-toimikunnan edustajat ja vastuuministeriöiden edustajat vierailivat Norjan Unesco-työn sekä toimikunnan arvioinnin ja uudelleenjärjestelyjen merkeissä Suomessa syyskuun alussa. He tapasivat mm. puheenjohtaja Tapio Markkasen sekä Zabrina Holmströmin, Hannu Vainosen ja Päivi Mäntylän opetusministeriöstä. Tapaamisessa vaihdettiin kokemuksia ministeriöiden ja toimikuntien työstä ja toimintatavoista sekä otettiin jatkotyötä varten mallia Suomen Unesco-toimikuntaa koskevasta asetuksesta.

3.1. Kasvatus

10. aikuisopiskelijan viikko

Kymmenettä aikuisopiskelijan viikkoa vietettiin 6.-15.9. Viikon teemana olivat maahanmuuttajien tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja aikuisopiskelijalle annettavan neuvonnan ja ohjauksen merkitys innostajana ja tukijana. Viikko käynnistyi 6.-8.9. Helsingissä järjestetyllä seminaarilla. Aikuisopiskelijan viikko on syntynyt Unescon aloitteesta ja sitä vietetään yli 50 maassa. Kansainvälisesti aikuiskoulutuksen viikkoa juhlistettiin Manchesterissa järjestetyllä seminaarilla 20.-22.9.

Jerusalemilaisia vieraita Euromed Program Schools -hankkeen puitteissa

Unesco-kouluverkkoon kuuluvassa Kaitaan lukiossa järjestettiin 16.5. tilaisuus, jossa kaksi jerusalemilaista opettajaa, palestiinalainen ja israelilainen, kertoivat elämästään oman kulttuurinsa näkökulmasta Israelissa. Opettajat, Toni Mikail ja Yoni Mizarchi, vierailivat myös opetusministeriössä. Vierailu oli osa Palestiina-Israel-Suomi-Tanska 2006–2007 Euromed Program Schools -hanketta, jonka tarkoituksena on edistää Euroopan ja Välimeren maiden vuoropuhelua. Hanke sai alkunsa Jyllands Postenin pilakuvista. Anna Lindh -säätiö, Suomen Lähi-idän instituutti ja Opetushallitus tukevat hanketta. Sen koordinaatiosta vastaa tanskalainen Crossing Borders -järjestö ja Kaitaan lukio.

Seminaari korkeakoulujen laadunvarmistuksesta Tansaniassa

Suomen korkeakoulujen arviointineuvoston puheenjohtaja, emeritusprofessori Ossi V. Lindqvist oli pääpuhujana Tansaniassa 4.-6.9. pidetyssä kokouksessa, jonka aiheena oli korkeakoulujen laadunvarmistus Afrikassa. Seminaari kytkeytyi Unescon ja OECD:n yhdessä tuottamaan ”Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education” -laatuunormistoon.

King Hamad Bin Isa Al-Khalifa -palkinto Kemi-Tornion ammattikorkeakoululle

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun eDegree Programme in Lapland -tutkinto-ohjelmalle myönnettiin UNESCO King Hamad Bin Isa Al-Khalifa -palkinto. Palkintoseremonia järjestettiin Pariisissa tammikuussa 2007. Palkinto myönnetään tieto- ja viestintäteknologian käytöstä koulutuksessa ja se jaetaan vuosittain kahden voittajan kesken. Palkittu Kemi-Tornion ohjelma on tradenomitutkinto, joka toteutettiin verkkopohjaisesti etäopiskeluna. Tutkinnolla koulutusta tarjotaan alueille, joissa ei muuten ole mahdollisuutta ammattikorkeakouluopintoihin, tai henkilöille, joiden elämäntilanne ei salli päiväopiskelua. Toinen tänä vuonna palkituista hankkeista oli eteläkorealainen.

Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijoille menestystä Mondialogo Engineering Award -kilpailussa

Kaksi Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijaa, Chinedu Ubah ja Varun Ramkumar, olivat mukana kansainvälisessä tiimissä, joka menestyi Mondialogo Engineering Award -kilpailussa. Hankkeen nimi oli ”Global Basic Needs in an Integrated Sustainable Approach”. Mondialogo on Unescon ja DaimlerChryslerin yhteistyöjärjestely ja yksi yhteistyön päämuodoista on palkinto, joka jaetaan nuorille insinööreille tai insinööriopiskelijoille. Teollisuumaista ja kehitysmaista tulevien nuorten tiimit suunnittelevat hankkeen, jolla voitaisiin edistää vuosituhattavoitteiden toteutumista. 31 parasta ehdotusta valittiin 92 osallistuneesta. Kilpailun palkinnonjakoseremonia järjestettiin Mumbaissa joulukuussa 2007.

3.2. Tieteet

Unescon tiedeohjelmien arviointi

Vuonna 2007 saatettiin loppuun Unescon tiedeohjelmien kokonaisarviointi, jonka aloittamisesta päätettiin yleiskokouksessa vuonna 2005. Arvioinnin tavoitteena oli tarkastella Unescon tiedeohjelmien oleellisuutta tämän päivän tiedemaailmassa sekä ohjelmien keskinäistä suhdetta ja suhdetta muiden merkittävien järjestöjen ja toimijoiden tiedeohjelmiin.

Tarkasteluryhmä kiinnitti huomiota muun muassa Unescon tarpeeseen muuntua tiedeohjelmiansa kautta vastaamaan nykyajan tarpeita, ohjelmien välisen koordinaation ja yhteistyön parantamiseen sekä tarpeeseen luoda yhä enemmän yhteistyösuhteita muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa. Ryhmä ehdotti myös neuvoa-antavan asiantuntijaryhmän perustamista.

Pohjoismaiden toimikuntien edustajat kävivät keskustelua luonnon- ja yhteiskuntatieteiden ohjelmista Tukholmassa 8.-9.5. Suomen isännöimässä tapaamisessa, jossa Unescon varapääjohtaja Marcio Barbosa esitteli tiedeohjelmien arviointia. Arviointiprosessi aloitettiin Pohjoismaiden ja muutamien samanmielisten maiden aloitteesta ja Pohjoismaat ovat tukeneet sitä voimakkaasti.

Kansainvälisen vesihistorian seuran konferenssi Tampereella

Tampereella järjestettiin 13.–17.6. Kansainvälisen vesihistorian seuran (the International Water History Association) konferenssi. Konferenssin järjestivät Tampereen yliopiston Historiatieteen laitos sekä Tampereen teknillisen yliopiston Bio- ja ympäristötekniikan laitos. Konferenssin suojelijana toimi presidentti Martti Ahtisaari. Unescon Kansainvälinen hydrologinen ohjelma (IHP) tuki konferenssia. Unescon terveiset konferenssiin ohjelman sihteerin Andrés Szöllösi-Nagyn puolesta toi projektikoordinaattori Alexander Otte.

3.3. Kulttuuri

Kulttuuridiversiteettisopimus voimaan 18.3.

Yleissopimus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä astui voimaan 18.3. Sopimuksen tavoitteena on kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen sekä kulttuurienvälisen vuoropuhelun ja kansainvälisen yhteistyön tukeminen. Pariisissa järjestettiin 18.–20.6. Kulttuuridiversiteettisopimuksen osapuolten ensimmäinen kokous. Suomen kokousdelegaatiota johti valtiosihteeriksi Stefan Johansson. Muut Suomen edustajat olivat neuvotteleva virkamies Risto Kivelä, suurlähettiläs Pertti Majanen, ministerineuvos, pysyvän edustajan sijainen Pia Hillo, neuvotteleva virkamies Kimmo Aulake, pääsihteeriksi kulttuuriasianneuvos Zabrina Holmström sekä ulkoasiainsihteeriksi Marja Rosvall.

Reilu kulttuuri – kestävän kehityksen kulttuuri -seminaari

Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuuteen liittyen järjestettiin Hanasaaren kulttuurikeskuksessa Espoossa 29.–30.5. seminaari ”Reilu kulttuuri – kestävän kehityksen kulttuuri”. Seminaari käsitteli kulttuurin ja kulttuuritoimialojen roolia kehitysyhteistyössä ja politiikassa. Seminaarin avasi kulttuuri- ja urheiluministeri Stefan Wallin ja pääpuhujina kuultiin

kirjailija Henning Mankellia sekä eteläafrikkalaista kulttuuritoimenjohtajaa Palesa Kadia. Unescon kulttuuridiversiteettisopimus on tuonut kysymystä kulttuurin ja kehitysyhteistyön yhteydestä merkittävällä tavalla esille kansainvälisillä foorumeilla ja on sitä kautta vaikuttanut myös tämän tapahtuman taustalla.

Työryhmämietintö Haagin sopimuksen täytäntöönpanosta

Vuoden alussa ilmestyi ”Kulttuuriomaisuuden uhat ja suojelelu – Opetusministeriön julkaisu 2007:8.”, joka luovutettiin kulttuuriministeri Saarelalle maaliskuussa 2007. Julkaisun on laatinut työryhmä, jonka opetusministeriö asetti vuonna 2004 seuraamaan ja koordinoimaan Haagin vuoden 1954 sopimuksen ja kahden lisäpöytäkirjan täytäntöönpanon aiheuttamia toimenpiteitä Suomessa. Haagin vuoden 1954 yleissopimus on Unescon yleiskokouksen hyväksymä humanitaarinen sopimus, jonka tavoitteena on kulttuuriomaisuuden suojelelu aseellisten selkkausten sattuessa. Sopimus edellyttää, että osapuolet varautuvat kulttuuriomaisuuden suojeleluun jo rauhan aikana, tekevät sopimusta tunnetuksi kansalaisten ja viranomaisten parissa sekä tiedottavat muita sopimusosapuolia omista varautumistoimistaan ja lainsäädännöstään. Sopimuksen sisältöä tarkentavat kaksi lisäpöytäkirjaa vuosilta 1954 ja 1999.

Vaasassa juhlittiin ja kokoustettiin maailmanperintöön liittyen

Vaasassa juhlittiin 8.9. Merenkurkun saariston merkitsemistä Unescon maailmanperintöluetteloon. Presidentti Ahtisaari paljasti maailmanperintölistalle merkityn Merenkurkun saariston laatan. Tilaisuuteen osallistui myös kulttuuri- ja urheiluministeri Wallin. Samassa kuussa 18.–21.9. Vaasan ja Merenkurkun alueella järjestettiin Pohjoismaisten maailmanperintökohteiden kokous ”Världsarvens sociala och ekologiska hållbarhet”. Tilaisuuteen osallistuivat muun muassa presidentti Ahtisaari sekä ministerit Wallin ja Lehtomäki. Unescon maailmanperintökeskuksesta osallistui Eurooppa-deski Mechtild Rössler.

Maailmanperintöä Suomenlinnassa ja rakennusperintöä Senaatintorin ympärillä

Suomenlinnassa järjestettiin 14.9. koulutustilaisuus opettajille ja muille kulttuuriperintökasvatustajille. Päivän aikana kuultiin muun muassa Suomen uusista maailmanperintökohteista, merellisestä kulttuuriperinnöstä ja rakennetusta kulttuuriperinnöstä. Päivän päätteeksi valtionarkeologi Henrik Lilius kertoi Senaatintorin rakennusperinnöstä. Tilaisuus oli osa Euroopan rakennusperintöpäiviä ja sen järjestivät Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen Seura ry, Suomen Unesco-maailmanperintöopetuksen verkko ja Suomen Tammi -verkosto.

Kansainvälinen äidinkielen päivä 21.2.

Unescon vuonna 1999 tekemän päätöksen mukaisesti eri puolilla maailmaa on vietetty Kansainvälistä äidinkielen päivää helmikuun 21. päivänä. Suomessa vuosi 2007 oli Agricolan juhluvuosi, jonka teema oli ”Oma kieli, oma mieli”. Juhlavuoden kunniaksi ja äidinkielen päivän teemalla järjestettiin ulkoasianministeriössä 21.2. keskustelutilaisuus. Tilaisuudessa muun muassa esiteltiin kehitysyhteistyöhankkeita, joissa Suomi on ollut vaikuttamassa äidinkielen opetuksen turvaamiseksi.

Uusi Maailmanperintöasiain neuvottelukunta asetettiin

Syksyllä 2007 asetettiin uusi Maailmanperintöasiain neuvottelukunta toimikaudeksi, joka päättyy vuoden 2010 lopussa. Neuvottelukunnan tehtävänä on mm. toimia yhteistyöelimenä maailmanperintöasioissa sekä seurata ja pyrkiä edistämään suomalaisten maailmanperintökohteiden

den hoitoa sekä kehittää niiden hallinnointia ja rahoitusta. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii ylijohtaja Riitta Kaivosoja opetusministeriöstä.

3.4. Viestintä

Kansainvälisen lehdistönvapauden päivän keskustelutilaisuus

Kansainvälisen lehdistönvapauden päivän (3.5.) kunniaksi järjestettiin 5.5. Helsingissä keskustelutilaisuus ”Sananvapaus vai henki...”. Pääpuhujana oli Rodney Pinder International News Safety Institutesta (INSI). Pinder on ”Killing the Messenger” -raportin toinen kirjoittaja. Tilaisuuden järjestäjinä olivat Unesco-toimikunnan lisäksi Journalistiliitto, Suomen PEN sekä Viestintä ja kehitys -säätiö Vikes.

Future of Knowledge Acquisition and Sharing -kokous

Tutkija Risto Linturi osallistui Unescon ja Saksan Unesco-toimikunnan kutsusta kokoukseen Unesco High Level Group of Visionaries on ”The Future of Knowledge Acquisition and Sharing”. Saksassa 23.6. pidetty kokous käsitteli laajasti erilaisia tietoyhteiskuntaan liittyviä kysymyksiä kuten tiedon levittämisen, viestintäteknologian ja koulutuksen näkökulmia ja niiden yhteyksiä. Opetusministeriössä pidettiin 14.6. kokousta pohjustava keskustelutilaisuus, jossa pohdittiin kokouksen teemoja.

Unescon Ramallahin toimiston viestintäasiantuntija Irmeli Seipäjärvi vieraili Suomessa

Unescon Ramallahin toimiston viestintäasiantuntija Irmeli Seipäjärvi vieraili Suomessa ja oli tavattavissa ulkoasianministeriössä 28.5. Suomi on rahoittanut Palestiinan median kehittämishanketta vuodesta 2003. Se on osa Unescon ”Programme of Assistance for Rehabilitation and Development in the Palestinian Territory” -ohjelmaa. Asiantuntija tukee paikallisten mediaprojektien toteuttamisessa sekä järjestää koulutusohjelmia tavoitteena itsenäisen ja pluralistisen median kehittyminen.

4. Hyödyllistä tietoa Unescosta

Suomen maksuosuus ja muu tuki

Suomen jäsenmaksu Unescolle maksetaan opetusministeriön määrärahoista. Vuonna 2007 Suomen jäsenmaksuosuus oli noin 1 400 000 euroa.

Maailmanperintörahostolle maksettiin vuosittaista tukea noin 13 000 euroa. Anti-doping -sopimuksen toimeenpanoon ja seurantaan Suomi myönsi 20 000 euroa ja Unescon Tilastoinstituutin kulttuuritilastokehikon kehittämistyöhön 50 000 euroa. Suomen vapaaehtoinen, ns. budjetin ulkopuolinen tuki Unescolle suoritetaan ulkoasiainministeriön määrärahoista. Vuonna 2007 vapaaehtoista tukea myönnettiin Koulutus kaikille -ohjelmaan (EFA) 500 000 euroa ja kansainväliselle viestinnän kehittämisohjelmalle IPDC:lle 200 000 euroa sekä kansainväliselle koulutus suunnittelu instituutille IIEP:lle 200 000 euroa. Toimittaja Irmeli Seipäjärven viestintä-asiantuntijan tehtävää Ramallahin Unesco-toimistossa on edelleen jatkettu vuodelta 23.10.2007–22.10.2008 väliseksi ajaksi.

Töihin tai harjoitteluun Unescoon

Unescon sihteeristöä johtaa pääjohtaja. Vuonna 2007 pääjohtajana toimi toista kauttaan japanilainen Koïchiro Matsuura. Unescon sihteeristössä ja kentällä työskenteli noin 2 100 henkilöä.

Unesco tarjoaa laajan valikoiman työmahdollisuuksia, joihin useimmiten valikoituu asiantuntijoita järjestön päätoimialoilta - kulttuurin, kasvatuksen, tieteiden ja viestinnän aloilta. Työmahdollisuuksia on kuitenkin myös hallinnon, rahoituksen, henkilöstöasioiden ja viestintätekniikan aloilla.

Unescoon on mahdollista päästä myös palkattomaan harjoitteluun 1–4 kuukaudeksi. Harjoittelu on tarkoitettu ylempää korkeakoulututkintoa suorittaville opiskelijoille tai jatko-opiskelijoille, tutkijoille ja virkamiehille.

Lisätietoa työskentelystä ja harjoittelusta Unescossa: www.unesco.org/employment

Suomalaiset Unescossa

Vuonna 2007 Unescon sihteeristössä ovat työskennelleet Anssi Yli-Hietanen Senior Treasury Officerina, Katja Konkola päällikkönä henkilöstöosastolla, Tarja Turtia ohjelma-asiantuntijana viestintäsektorilla, Eero Porko hankintavirkamiehenä hallintosektorilla, Annukka Lipponen apulaisohjelma-asiantuntijana tiedesektorilla, Suvi Mellavuo HIV/AIDS -kysymyksiin erikoistuneena apulaisasiantuntijana kasvatusektorilla, Laura-Mari Rinta apulaisasiantuntijana kasvatusektorilla (Unescon aikuiskoulutuksen kasvatusinstituutti, Hampuri), Tiina Greggilä-Jouini toimistotyöntekijänä viestintäsektorilla, Irmeli Seipäjäjärvi viestintäneuvonantajana Unescon Ramallahin toimistossa, Tarja Virtanen Almatyn toimiston johtajana sekä Katja Frostell Assistant Publication Officerina Unescon tilastoinstituutti UIS:ssä Montrealissa.

Harjoittelijana Unescon sihteeristössä työskenteli Krista Orama 3.9–3.12.

Pysyvä edustusto

Suomen pysyvänä edustajana Unescossa toimi suurlähettiläs Pertti Majanen. Edustustossa ovat lisäksi työskennelleet pysyvän edustajan sijainen, ministerineuvos Pia Hillo, assistentti Marja Richard sekä harjoittelijoina Eliisa Mäkelä 1.4.–31.5. ja Annika Rinne 1.9.–31.10.

Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 11 päivänä kesäkuuta 1999 annetun perustuslain 119 §:n nojalla:

1 §

Suomen ja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön, jäljempänä Unesco, välisten yhteyksien hoidossa avustaa opetusministeriötä Suomen Unesco-toimikunta, joka toimii Unescon Suomen puolesta 10 päivänä lokakuuta 1956 allekirjoitetun perussäännön mukaisena kansallisena neuvoa antavana asiantuntijatoimikuntana ja yhteistoimintaelimenä.

2 §

Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- 1) toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- 2) Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- 3) Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- 4) muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetusministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- 5) Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.

3 §

Unesco-toimikunnan tulee vuosittain tehdä ehdotus toimintasuunnitelmaksi ja antaa kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

4 §

Valtioneuvosto kutsuu Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan. Lisäksi valtioneuvosto kutsuu toimikuntaan enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja.

Toimikunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Jäsenten lisäksi opetusministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita.

Opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puhevalta.

5 §

Unesco-toimikunta kokoontuu kokouksen puheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtajan lisäksi viisi muuta jäsentä on saapuvilla. Äänestettäessä asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

6 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten toimiaika on neljä kalenterivuotta kerrallaan. Jos puheenjohtaja tai jäsen eroaa kesken toimikauden, kutsuu opetusministeriö hänen tilalleen uuden puheenjohtajan tai jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

7 §

Unesco-toimikunnan sihteeristötehtävistä vastaa opetusministeriö. Toimikunnan pääsihteerinä toimii opetusministeriön määräämä virkamies, joka hoitaa tehtävää virkatehtävänä.

8 §

Unesco-toimikunta voi asioiden valmistelua varten asettaa työvaliokunnan.

Toimikunta voi järjestäytyä tehtäviensä, Unescon ohjelmien ja toimialojen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla jaostoihin tai työryhmiin, joiden puheenjohtajat toimikunta valitsee. Unesco-toimikunnalla on oikeus käyttää toimikuntaan kuulumattomia asiantuntijoita.

9 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteereille sekä asiantuntijoille voidaan suorittaa kokouspalkkiota ja matkakustannusten korvausta opetusministeriön määräysten mukaan.

10 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan Suomen Unesco-toimikunnasta 11 päivänä maaliskuuta 1966 annettu asetus (163/1966) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Kulttuuriministeri
Kaarina Dromberg

Vanhempi hallitussihteeri
Fredrik Forsberg

YHTEYSTIEDOT

Suomen Unesco-toimikunta

Opetusministeriö
Kansainvälisten asiain sihteeristö
PL 29, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. 09-160 04
Sähköposti: unesco@minedu.fi
www.minedu.fi

UNESCO

7, place de Fontenoy
75352 Paris, France
Puh. +33-1-45 68 10 00
www.unesco.org

Suomen pysyvä edustusto UNESCO:ssa

Délégation permanente de Finlande auprès de l'UNESCO
1, rue Miollis
75015 Paris, France
Puh. +33-1-4568 3433
Sähköposti: [sanomat.une@formin.fi](mailto:sanomatsanomat.une@formin.fi)
www.finlandunesco.org